

Література:

1. Потернак Ю.П. Податковий контроль у системі забезпечення економічної безпеки держави / Ю.П. Потернак // Науковий вісник ЛДУВС. – 2013. – №1. – С. 105-112.
2. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія / М.І. Мельник, І.В. Лещух. – Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», 2015. – 330 с.
3. Механізми реалізації податкового контролю в Україні: державно-управлінський аспект: дисертація / Ю.М. Васюк. – Київ: НАДУ при Президентіві України, 2015. – 254 с.

Олександр Дорожко

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук., доцент Амбрик Л. П.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Динаміка зовнішньоторговельних відносин зумовлює необхідність застосування сучасних методів митного контролю, до яких можна віднести управління митними ризиками. Трансформація митного контролю на основі управління ризиками стала синонімом модернізації митних органів. Через швидке зростання обсягів торгівлі та обмеженої кількості ресурсів митних органів, традиційні методи митних оглядів усіх товарів та транспортних засобів значно гальмували розвиток зовнішньоторговельних зв'язків.

Проблеми управління митними ризиками є предметом досліджень таких зарубіжних та вітчизняних науковців як І. Бережнюка, О. Вакульчик, А. Войцешука, М. Гранквіста, Т. Єдинак, М. Кунію, Г. Марковіц, І. Несторишена, П. Пашка, Є. Рудніченка, С. Терещенка.

Суть управління ризиками полягає у роботі відповідних контролюючих органів із аналізу, виявлення та оцінки ризиків, заходів спрямованих на мінімізацію ризиків, а також оцінки ефективності цих заходів. Основною метою управління ризиками є виявлення та запобігання порушенням митного законодавства; прискорення митного оформлення товарів та транспортних засобів, що перетинають митний кордон; ефективне використання ресурсів контролюючих органів [1].

Важливе місце у розробленні заходів по управлінню ризиками займає автоматизована система аналізу та управління ризиками (АСАУР). За допомогою АСАУР можливо провести комплексний аналіз ризиків та сформувані перелік необхідних форм митного контролю, які б відповідали ступеню ризику. АСАУР здійснює контроль та аналіз за правильністю визначення митної вартості, коду товару відповідно до УКТ ЗЕД, країни походження товарів, достовірності даних про товари.

При застосуванні даної системи організація митного контролю здійснюється на основі автоматизованого аналізу профілів ризику. За

результатами даного аналізу посадова особа здійснює такі митні формальності [2]:

- проведення митного огляду;
- заходи з додаткової перевірки документів;
- оформлення без додаткових митних формальностей.

До основних документів, якими визначаються принципи системи управління ризиками можна віднести [3]:

- Рамкові стандарти безпеки та полегшення всесвітньої торгівлі Всесвітньої митної організації (ВМО) (2005 р.);
- Посібник із управління ризиками ВМО (2003 р.);
- Компендіум із управління ризиками в митних органах (2011 р.);
- Посібник до Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (1999 р.);
- Митні прототипи (Європейська комісія) (2007 р.).

У подальшому розвитку системи управління ризиками важливе місце займає попереднє інформування та митний пост-аудит. Так, попереднє інформування є досить перспективним, оскільки спрямоване на забезпечення безпеки економіки держави та сприяння розвитку міжнародної торгівлі. При попередньому інформуванні аналіз ризиків буде здійснюватися ще до прибуття товарів та транспортних засобів до пунктів перетину митного кордону [4]. У свою чергу, митний пост-аудит є важливим елементом системи управління ризиками, оскільки не завжди вдається виявити порушення під час здійснення митного контролю [5].

Таким чином, підсумовуючи вище сказане ми дійшли висновку, що управління ризиками є важливою складовою митного регулювання. На сьогодні управління ризиками є дієвим методом митного контролю, який дозволяє більш ефективно використовувати наявні ресурси контролюючих органів та сприяти зовнішній торгівлі.

Література:

1. Митний кодекс України від 13.02.2012 р. № 4495-VI (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю від 31.07.2015 № 684 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15>.
3. Булана В. В. Управління ризиками в митній справі: сучасне бачення / В. В. Булана // Вісник Академії митної служби України. Серія «Державне управління», 2012. – № 1 (6). – С.160-169.
4. Бережнюк І. Г. Європейський досвід імплементації інформаційних систем ICS, ECS, NCTS в контексті забезпечення національної безпеки співтовариства / І. Г. Бережнюк, І. В. Несторишен, Є. М. Рудніченко // Вісник

Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 4. – Т. 1. – С. 117-121.

5. Вакульчик О. М. Формування системи митного аудиту в Україні : монографія. – Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2014. – 208 с.

Юлія Дубинецька

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Бондаренко Є.П.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПОРУШЕНЬ В СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЇХ ВИЯВЛЕННЯ

Тіньова економічна діяльність в Україні досягла загрозливих масштабів, що суттєво погіршує діловий та інвестиційний клімат у державі, підриває її міжнародний престиж, знижує рівень соціального захисту громадян. Її недооцінка спричиняє значні помилки в оцінці соціально-економічної ситуації, визначенні напрямів державної політики та оцінці наслідків прийняття рішень владними структурами на різних рівнях ієрархії управління.

Сьогодні вже, мабуть, ні в кого не викликає сумнівів існування залежності між рівнем ефективності податкової політики, обсягами тіньової економіки та станом соціального захисту населення. На жаль, наявні масштаби тінізації економічної сфери свідчать не на користь існуючої моделі оподаткування [1]. Основними причинами тінізації доходів в сучасних умовах є:

1. Надмірний податковий тягар. Вважається, що економіка тим ефективніша, чим менше податкове навантаження. Саме високе податкове навантаження на особисті доходи громадян і, зокрема, процент відрахувань до соціальних фондів, провокує перехід великої частини економіки в "тінь".

2. Низька якість державних послуг, передусім тих, що стосуються життєзабезпечення громадян і надаються медичними установами, закладами освіти та комунальними службами.

3. Складна система оподаткування та нестабільність податкового законодавства. В Україні існує велика кількість суперечливих та несистематизованих нормативних актів, роз'яснень та листів Державної фіскальної служби, що готуються в рамках її повноважень.

4. Високий рівень корупції та некомпетентність державних службовців. Дослідження показують, що в умовах поширеної адміністративної корупції державні службовці прагнуть до нарощування кількості перевірок і підвищення розмірів податків і штрафів. У результаті система податків і штрафів втрачає ефективність як інструмент державної політики [2].

5. Відсутність довіри до державних інституцій. Нерідко довіра до уряду або відчуття, "соціальної солідарності" спонукає людей платити податки навіть якщо раціональною поведінкою було б ухиляння від їх сплати. В Україні рівень довіри надзвичайно низький.